

הסיכום, ובחולצת-טריקו ושרשרות למחרת היום

פט, כאשר אוקונור חקר עדים, היה לי הרבה זמן. אז החלטתי באופן ספונטאני לסכם כל ישיבה ולכתוב את הסיכום.

הוא מגלה את הסוד, כיצד הצליח לסכם את כל החומר בזמן הקצר שבית-המישפט הקצינו לו: "בתחילת המיש-

פוט, יותר מ-9000 עמודי-פרוטוקול ומאות מוצגים ונספחים, מסודרים אצל שפטל במחשב המישפטי.

המישפט. למשל: את כל הנושא של בדיקת-מיסמכים, דבר שלא היה לי בו מושג קודם לכן. גם עדות הפסיכולוג לגבי מיסדרזיהוי — זה דבר חדש שהנהגתי, וזו לא תהיה הפעם האחרונה שישתמשו בוה בבית-המישפט ישראלי.

אני חושב שרכשתי לעצמי מוניטין כעורך-דין לאירע. אנשים ראו אותי בטלוויזיה בכל המצבים של הופעה מישפטית. ראו אותי חוקר עדים, מסכם את התיק ועונה לבית-המישפט, ואני חושב שלא הייתי רע."

שפטל חושב כי המישפט החטיא את מטרותיו. "לעשות את החשבון של עם ישראל עם טרבלינקה באמצעות איוואן האיום — זה פיספוס נוראי. אילו רצו להתחשבן עם מישהו, אז הפושע קורט פרנץ חי בגרמניה, ובעוד שנה הוא ישתחרר, והוא מתאים הרבה יותר מאשר איוואן לחיסול החשבונות של טרבלינקה."

שפטל מודה שאילו היה צריך להגן על קורט פרנץ לא היה יכול לעשות זאת, למרות שהוא בטוח שמישהו צריך להגן עליו. "פירסום וכסף הם גורמים חשובים, אבל זה לא הכל במישפט כזה."

עם תום המישפט לחצו הכל יריים כולם, אבל מיכאל שקר סירב להחזיק את ידו המושטת של צ'זמק, מפני שצ'זמק אמר שלמישפט יש כל הסממנים של מישפט דרייפוס. בית-המישפט לא הזמין את הפרקליטים ללישכה, ולכן לא נפרדו מהשופטים בלחיצת-ידיים.

מה הלאה? "אם יהיה זיכוי, מה שאני לא כל-כך מאמין בנסיונות הנתונות, אני מתכוון לחדש בארצות-הברית את המישפט בדבר שלילת האזרחות של דמיאניוק. אם תהיה הרשעה, אופיע בעירעור."

מכרים של שפטל, המגדירים אותו כ"איש מצחיק", מספרים שיש לו תוכנית שטנית כיצד להפוך את ג'ון דמיאניוק לאזרח ישראל, אם ייצא זכאי. הוא מתכוון לגייס את נכדו של דמיאניוק בגיור רפורמי ולהעלותו לישראל, ואז לדרוש, על פי חוק-הנשבות, שגם סבו של הילד היהודי יזכה באזרחות ישראלית. הדבר מעוגן בחוק.

בינתיים יצא שפטל, כמו מדי שנה בחודש פברואר, לסקי ברומניה. לכל המתעניינים שאיר את ההודעה הבאה על גבי מכשיר המזכירה האוטומטית שבביתו: "שולם עליכם, דוס איז דר שפטל. וון איר הערש דער ציף-ציף לוסט אפעס אה איידישע וורט." (בתרגום: "שולם עליכם, זהו שפטל. כאשר תשמעו את הציף-ציף, השאירו איוו מילה יהודית.")

חשבתי שזו תהיה התשתית לסיכומים בתיק. ואמנם, כאשר הגיע מועד הסיכומים, נעזר שפטל בחומר שהכין וערך מתחילת המישפט. גם היום קשה עדיין לשפטל לשחזר כיצד קרה המהפך בתיק, וכיצד הפך מזנב לאוקונור לעורך-הדין המוביל בתיק. בפסח התברר לי פיתאום שאוקונור לא הכין שום הגנה. היו רק שני עדים פולניים, שאוקונור אפילו לא פגש בהם בעצמו, וגיליתי שאחת מהם מאושפות והשני סנילי.

אוקונור דרש ממני שלא לגלות זאת למישפחת דמיאניוק. הוא איים שאם אספר להם שלא הכין הגנה, הוא יפטר אותי. אמרתי לו שאינני מוכן להיות שותף לקשר-רמייה נגד המישפחה.

באותו זמן הגיע לארץ אד נישניק, חתנו של דמיאניוק, ואוקונור החליט להרשים אותו. הוא נטל על עצמו לחקור חקירה נגדית את אחד העדים, והוא לא היה מוכן לזה כלל. זו היתה קטסטרופה, ונישניק החליט מיד שיש צורך לפטר את אוקונור.

אני לא הסכמתי. לא הייתי מוכן לשאת על כתפיי את התיק, וידעתי שג'ון גיל אינו מסכים להיות עורך-הדין המוביל. אמרתי לנישניק שזה מעשה פזיז, ושאני לא אלטרנטיבה.

רק חודש אחר-כך, כאשר הייתי בקליבלנד, הוחלט עליידי המישפחה לפטר את אוקונור. אז כבר היכרתי יותר טוב את התיק, וחשבתי שאוכל לקחת אחריות, אבל הייתי בטוח שיימצא עורך-דין אמריקאי שיהיה המנהיג בתיק. בכל אופן, גם בשלב הזה לא חשבתי שאצטרך להתערב במיסמך טרווניקי ובכעיות הטכניות שהוא מעלה. כי זה היה החלק של גיל, והוא יותר מבוגר, ולא רציתי לפגוע בו. אבל כאשר ראיתי את שתי העדות שהוא הביא, את עדנה רוברטסון ואניטה פריטשרד, הבנתי שאצטרך להתערב גם בשטח הזה."

לפי בקשת המישפחה הגיש שפטל את מיכתב-הפיטורין של אוקונור לבית-המישפט, והתפלא לגלות כי עורך-הדין האמריקאי אינו מוכן לוותר בקלות על תיקחיו.

"לא האמנתי שאוקונור יתבזה כל-כך. אילו זה היה קורה לי, לא הייתי נדבק לקליאנט. הייתי עוזב מיד את התיק."

יום לאחר שעורך-הדין הקנדי, פול צ'זמק, קיבל את רשותם של שר-המישפטים ולישכת עורכי-הדין להר פיע בתיק דמיאניוק, עזב אוקונור את הארץ, ולא חזר עד היום, למרות הצהרותיו השונות.

תוכנית שטנית

ל שפטל יש הרגשה טובה אחרי סיום התיק: "למדתי המון במהלך

עם דמיאניוק, אס יורשע אופיע בעירעור.

עם אוקונור, לא האמנתי שיתבזה כל-כך.